



Zemnieks Latvijā

Straujš ir šis laiks. Vēl pavisam nesen, pavasarī Latvijas Augstākajā Padomē kāds deputāts teica, ka brīvu Latviju mums tūlīt, uz ruscienas laiku neviens neiedos, ceļš līdz tai būs ejams ilgs un smags.

Viegls šis ceļš patiešām nebija, pat smagu nojautu un baismu domu apēnots trijās augusta dienās, kaimiņvalsts puča dienās. Bet tieši šajā laikā Latvijas Augstākajai Padomei pietika spēka un apņēmības pasludināt Neatkarīgu Latvijas Republiku...

Nu šaubu laiks ir beidzies. Vies turpmākais būs atkarīgs no katra šīs brīvās Republikas iedzīvotāja darba. Ir atkal ar jaunu spēku jāatplaukst laukiem. Arī Kocēnos. Tādēļ šādā pārdomu brīdī, sliekšņa pārkāpšanas brīdī atcerēsimies Kārļa Ulmaņa 1922. gadā rakstītos vārdus:

"...Es ticu, ka nekas nav skaistāks par lauku dzīvi, par darbu laukā un pļavā, es negribu mainīties ne ar vienu citu, jo nekur citur mana sirds nejustu tādu prieku, kā še, manā mājā, manā sētā, kur runā uz mani tikai man saprotamu valodu ir klusā māja ir rāmais ezers, ir dārzs, ir plašie, mierīgie tīrumi. Es esmu lepns uz to, ka esmu zemnieks.

Es ticu, ka mūsu zeme ir bagāta un sava rūpīgā arāja pūles atlīdzinās simtkārtīgi, un ja arī mūsu zeme neslēpj sava klēpja dziļumos ne zeltu, ne sudrabu, tad to, ko daba mums nav devusi, mēs latvieši radīsim ar savu brīvā pilsopa darbu un izturību un zemnieks arī še savu roku nekad neatraus; mana tēviņa un valsts tomēr ir skaistāka un bagātāka par visām citām zemēm pasaulē.

Es, latvju zemnieks, ticu un ceru un palaujos uz mūsu valsti un viņas karogu; kad saule spīd pie zilajām debesīm vai arī, kad tumši mākoņi vīpu klāj..."

Kā ar pajām?

VISUS droši vien daudz vairāk par visām citām rūpēm interesē, kā tad būs ar pajām?

Saimniecības vadība informē, ka arī kopsaimniecībā "Kocēni" tuvojas nobeigumam mantisko un darba paju noteikšana.

Sākot ar oktobri, visas ieinteresētās personas pēc tuvākas informācijas par mantisko paju aprēķināšanu var griezties pie juriskonsulta L. GRIGALKAS, bet darba paju jautājumos pie darba algas inženiera J. ROZENTĀLA.

Tuvākajā laikā mantisko paju aprēķini tiks izlikti kopsaimniecības "Kocēni" kantora telpās.

Paknapi...

Smagi šoruden nāk raža. To visi redz. Tomēr kopsaimniecībā graudu raža pamatā ir novākta. Izdevās iekult vidēji 29,4 centnerus no hektāra. Zinām, ka tas ir krietni mazāk nekā iepriekšējā rudenī. No lietavās pielijušajiem dubļainiem laukiem nav viegli paņemt kartupeļus. Un nav jau arī nekā daudz, ko ņemt: ražība kopsaimniecības kartupeļu laukos neiepriecina. Neko vairāk par 100 centneriem kartupeļu no hektāra pagaidām nerādās.

Līdz oktobra vidum pagastā ceram apkopot arī zīpas, kā veicies individuālajiem saimniekotājiem. Būs labi, ja vismaz viņiem ražas vākums izrādīsies labāks.

Āi, sāp zobi!

Atsācis darbu Kocēnu
ZOBĀRSTNIECĪBAS

KABINETS:

Jūs gaida stomatologe LINDA KPASTIŅA - pirmdienās no pl. 13.00 līdz pl. 20.00, bet ceturtdienās - no pl. 8.00 līdz pl. 13.00.
Saudzēsīm zobus un iztiksim bez zobu sāpēm!

Mērnieku laiki Mujānos

PĀRLAPOJOT VECOS RAKSTUS, REDZAMS, KA MUJĀNU PAGASTĀ MĒRNIĒKU LAIKI IR BIJUŠI PIRMS 127 GADIEM

Par šo notikumu ļoti plaši ir aprakstīts "IMANTAS LAIKA GRĀMATĀ 1926.GADAM", ko izdevis Dūnis Valmierā.

Te pastāstīts, ka Mujānu grāfs Mengdens savu saimniecību ir bijis novedis tādā stāvoklī, ka neatlicis nekas cits kā muižu vai nu laist zem āmura, vai arī pārdot par dzimtu un ieķīlāt kļaušu mājas. Ar parādiem kaudamies grāfs bija izcirtis arī mežus un tos būvmateriālus, uz kādiem zemniekiem bija tiesības pēc pirkšanas kontrakta, bija pat jāpieved no Kauguru muižas mežiem.

Rūjienas Lielās muižas un Jaunkārķu pagasta zemnieki pie sava gruntnieku stāvokļa jau bija pieraduši, bet mujāniešus pie māju iepirkšanas nācās grūti pierunāt. Visi baidījās, ka nevarēs mājas izņaksāt.

Pēc vairākkārtējas ceļa mērošanas uz muižu un lūgšanās, lai visu atstāj pa vecam viens otrs beidzot sāka domāt par pirkšanas kontrakta parakstīšanu. Dažs labs pie tā bija piedabūjams tikai tad, kad uz vīpa māju pieteicās vairāki ārpagastnieki.

Pārdošanai bija noliktas 33 mājas. 1864.gada Jēkaba dienā visiem kļaušu māju rentniekiem muiža urteic nomas kontraktus un uzaicina noslēgt pirkšanas līgumus.

Mujānu pagastā pirmais tāds līgums noslēgts par Ķelpes māju pārdošanu 7.augustā 1864.gadā. Mārcis un Jēkabs Konteri 25 dalderus un 22 grašus vērtu Ķelpju māju iepirkuši par 3786 sudraba rubļiem. No šīs summas pie kontrakta parakstīšanas iemaksājuši 573 sudraba rubļus. 1865.gada Jurgos bija jāsamaksā 1893 sudraba rubļi, bet pārējā pirkšanas maksa caur kredītbiedrību.

No vietējiem par dzimtu tikušas iepirktas sekojošas mājas: Ķelpji, Dūmeļi, Andriņi, Pūžas, Lejas - Ķencis, Spruguls, Kārklipi, Suķi, Drones, Tulpi, Slazds, Birzgaļi, Arnis, Mielda un Limpens. No citiem pagastiem ienākuši un iepirkuši sekojošas mājas:

1. Tilgaļus un Vitulēnus - Brambāts - amatnieks no Rūjienas,
2. Pēžu - Kanālis -saimnieks no Rūjienas,
3. Kalna -Ķenci - Gībers - saimnieks no Valmieras pagasta,
4. Purmaļus - Viksne -tirgonis no Valmieras Pauskāms.
5. Morītes - Pagasts - muižkungs no Valmieras pagasta,
6. Zeltipus - Viļums - amatnieks valmierietis,
7. Cipuļus un Skūpas -Grīnbergs - matiņnieks,

8. Pēterēnu un Dravēnu - Ozols - saimnieks no Ķieģeļiešiem,

9. Jūras -Trēzipē -saimnieks no seķeniešiem,
10. L.Cimpēnu -Meirēns -izslavētā bura Gaura dēls,
11. Krumpīpas - Lūkas, amatnieks no Kauguru pag,
12. Auškas un Zīles - Švarcs - Dūķeru muižas dzimtkungs.

Sākumā vēl viens otrs skuma pēc vecajiem kļaušu laikiem, kad nebija jāmaksā ne iepirkšanās, ne rentes naudas, bet vēlāk, nākuši pie atzīpas, ka lūdums, kas bagātīgi sviedriem slacīts, paliks viņiem un bērnu bērniem neatņemams īpašums, mujānieši ķērās pie lauku paplašināšanas un uzlabošanas ar tādu enerģiju, ka nedaudzos gados Zilā kalna piekāji vairs nevarēja pazīt.

Par pirmo pagasta vecāko ievēlēja Dūmeļu mājas īpašnieku Grunti, bet par pagasta tiesas priekšsēdētāju - Slazdu māju īpašnieku - Rozenbergu.

Tā zem ekonomiskās krīzes un humāno ideju spiediena mujānieši tika pie sava dzimtā kaktiņa un sava zemes stūrīša.

Pēc 60. gadiem Ķelpju mājās tika atzīmēta jubileja, par ko gada grāmatā rakstīts: "Pāgājušajā pavasarī zem ziedošiem kupļiem kastapiem Ķelpju mājās mujānieši sarīkoja māju iepirkšanas 60 gadu piemīpas svētkus, kuros sapulcējās visi vecie un jaunie gruntnieki, vīpu piederīgie, draugi un pazīstamie. Atcerēdamies tumšos verdzības laikus, visi priecājās par laimi dzīvot, strādāt, pūlēties un priecāties brīvā valstī - brīvā Latvijā.

Daudz vētras gājušas pār mūsu dzimteni - par Zilā kalna piekājē stāvošajiem mujāniešiem. Šais vētrās lausti desmitiem sirmo ozolu un liepu. Vienīgi dzīvo vidū stāv Kontera tēvi, kas paši savām acīm pieredzējuši mujāniešu saimniecisko un garīgo atmodu..."

Tā rakstīja 1926.gadā. Tagad mujānieši atkal cīnās, lai atgūtu savu tēvu -tēvu zemi un mājas, kas jau izpirktas 1864.-1865.gados. Bet cik tagad no toreizējo mujāniešu pēctečiem saimniekos savās sētās?

Varbūt 130 gadu svētkus mujāniešu māju iepirkšanas atcerei atkal varēsīm nosvinēt Ķelpju mājās? Vajadzētu. Taču laikam gan līdz 1994. gadam Ķelpju mājas nebūs iespējams atjaunot.

Bet Mujānu pagasta zemniekiem ar laiku par to vajadzētu padomāt.

"Imantas laika grāmatā ieskatījās R.ROZENBERGA